

JAKTEN PÅ DEN SVARTA KRISTALLEN.

Av Thorleif Ewensson

Berättelsen om hur fyndet av den svarta kristallen upptäcktes, är historien om ett ungt pars otroligt tuffa arbete över en tidsrymd av ett par år.

Det är historien om ålande, grävande, lyftande och krypande i blöta, vattenfyllda lerhål, det är historien om Janne och Marita.

Den kunde vara en beskrivning av något fynd i Alaska under guldruschens dagar, men är ifrån Sörli i Norge i våra dagar. Kristallberget i Berglia detta fantastiska bergkristallberg.

Det var på midsommaraftonen för ett år sedan som Janne undersökte en liten spricka som låg horisontellt med marken, bredden på sprickan var ca 4 dm, öppningen i höjdled ca 2 dm.

Hålet var vattenfyllt, men med ficklampan hjälp och liggande på mage såg han en syn som han aldrig kommer att glömma.

En halvmeter in i grottan kastade stora svarta kristaller gnistrande reflexer i ficklampan ljusfinger. Nu återstod bara att gräva och det arbetet tog hela sommaren och många resor från Falun. Så i år sommaren 2000 hade de öppnat upp hålet som gick brant nedåt och fyllt med seg blålera, som otaliga hinkar lyfte upp till marknivå.

Skördetiden var inne, fantastiska stuffer låg lösa i grottan som nu var fyra fem meter djup. De låg inbäddade i den sega leran och de var därför helt intakta och av en otroligt fin kvalitet. Kristaller på över 10 cm kolsvarta såg dagens ljus, ett makalöst fynd.

Så i augusti i år kommer ett telefonsamtal

ifrån Sörli. Det är Janne som ringer, är jag ledig och i så fall kan jag komma upp till dom och ta med en pulka, de har gjort ett storfynd, men de behöver hjälp att ta fram stuffen till vägen.

Jag åkte omedelbart hade en veckas semester kvar, så kom jag sent på natten efter 60 mils körning fram till hytta som de hyrde av markägaren, den trevlige och sympatiska viltspåraren Arne Jostein Devik på kristallfjällets slutning.

Efter en orolig sömn var vi tidigt iväg påföljande morgon, släpande pulkan efter oss över regntunga myrar. Janne och Marita hade haft mindre stuffer liggande på bordet när vi kom dit på kvällen, så lite förberedd var jag, men detta överträffade mina vildaste förväntningar.

Utanför hålet liggande på myren låg den största stuff jag någonsin sett, över en meter lång ca 60 cm bred och nästan lika tjock låg denna svartglänsande koloss, fullständigt översållad med kristaller hundratals nej tusentals i olika länder. Små och stora s.k. rosor, långa tjocka svarta, en del grå i ett myller av aldrig skådat slag.

Vikten måste ha varit en bra bit över 120 kg, och detta fantastiska hade jag förmånen att få vara med om. Genom ett idogt och försiktigt

arbete hade de två spelat upp stuffen ur det djupa hålet, nu låg hon där alla rökkvartsars drottning tungt på den mjuka myren, kastande små ljusblixtar i solen som hade lyckats kämpa sig upp över det snöklädda fjället i väster. Det var en magisk stämning då vi tysta beundrade den stora vackra damen.

Sen var det hårt arbete som återstod, med stor försiktighet drog vi fram stuffen på pulkan, över en myr som gjorde allt som stod i dess makt för att suga fast den. Det tog timmar av svettigt dragande innan hon tronade på en bädd av liggunderlag och gamla mattor i Jannes och Maritas WW-buss.

Jag fick sen förmånen att själv krypa ner i det sagolika hålet och fann även jag fantastiska stuffer, en del morionkristaller som måste anses som unika och med en sagolik kvalite.

Nere i grottan såg jag flera sidogångar, som långa rör med svarta kristaller, dessa är dock bergfast så vi kan bara hoppas att de får sitta kvar där de sitter.

Skulle man ge sig på dem så slår man bara

sönder mer än man får ut, då är det bättre att berget får behålla den skatten intakt för att beundras av de besökare som kommer dit.

Området med bergskritaller är stort, det finns mycket fina kristaller att hitta, klara små men även större både stuffer och enstaka med framförallt klara toppar. Vi har också funnit vad vi kallar fiskfjällskristaller, belagda sidor och klara toppar.

För att hitta hit åker man till Östersund därifrån till Krokomben och följer fiskevägen till Valsjöbyn. Därifrån till Jule ett par mil från gränsen, där finns det möjlighet att få rum i oktaven en stor övernattningshytte med flera små lägenhetsliknande rum med dusch och kokplattor för 150 kronor natten. För att leta på Tjalfjället som ligger i Berglia ca 15 km från Jule måste man kontakta markägaren Arne Jostein Devik som för 100 kronor/dag låter dig leta, han kan även vara behjälplig med logi i Jule.

Telefon till Arne Jostein Devik är 0047-74337825.

Det går bra att hälsa från mig.